

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 72 кор.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para o Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras

Дрібні оголошення по 100 рс
від стиха. Більші по 200 рс За
всякі оголошення платиться ся з
гори.

PRACIA

Prudentopolis —:— Parana

Ми України до екону
В нас е сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Поклик із Старого Краю!

Лиха, недобра доля важко за-
пила собі з нас, бездольних. Бо
чиж не трагедія це, що на нашій
найбогатшій в Європі землі, де
кождому з нас старчилоби доволі
місця на достатний прожиток,
розсівся широко гордий ворог —
наставник а наш народ головно
в Галичині терпить нужду, та ці-
лими тижнями мусить шукати зар-
обітку і притулку за морем, на
далекій чужині. З жалем і тугою
прощали ті емігранти свою вітчиз-
ну, завидуючи тим, що можуть
таки лишитися в рідній хаті і
вмирати в ріднім селі. Та прий-
шов час, що старий край став
завидувати тим, що їм вдалося
вийти з рідної України. Бо прий-
шло воєнне лихоліття, а з ним
всі його наслідки: нужда, голод,
пошесть, убійства, казні, рани,
неволя — і ціле пекло мук, про
які братам-емігрантам навіть не
снилося. Увесь старий край — го-
воримо про Галичину — потонув
в морі нещастя і став благати у
своїх братів за морем поміччю —
моральної та матеріальної. Про
це вже впрочім була мова нераз-
та тут ходить нам не о якісь
нові добровільні жертви, але хо-
чемо вказати на одну річ великої
ваги так для нас тут — як для

того, щоби Ваші діти й там, на
чужині за морем, за океаном в
Канаді чи Сполучених Державах
чи Бразилії, почувалися Україн-
цями і зростали в свідомості, що
їх ціле життя належить не Аме-
риці, але Україні? Ви, що зроди-
лися в гарнім старім краю, почув-
ваєтеся Українцями і не диво,
що бажаєте землякам своїм по-
могти всяким робом. Та чи певні
Ви що Ваші діти які уродять вже
там на чужині, чи вони усвідом-
лять собі свою властиву прива-
лежність, чи не затратять почут-
тя українства? Чи будуть далі
продовжувати працю своїх бать-
ків на хосен і славу всім нам од-
ної Матері-України? Здається нам
що для цього у Вас дуже
мало зроблено. Багато річей вка-
жуть на те, та ми вкажемо тут
тільки на одну, яку тільки мали
написати, яка одначе кидає на-
лежите світло на те, що Ви, Зем-
ляки за мало думаете про плека-
ння патріотизму і почуття спіль-
ности зі старим краєм у своїм
молодім поколінню. Та справа —
то байдужність, з якою Ви відно-
ситеся до покликів, які вже помі-
щувалося в американських часо-
писях — навіть самими емігран-
тами — поклики в справі мате-
ріальної піддержки одинокої в Га-
личині і на цілій Україні газетки

лі-вітчини, що часто живе саміт-
на між дітьми чужої народности.
Така газетка для такої дитини е
таки найважнішим чинником у її
національному вихованню. Вона
становить одинокий узол, що ус-
відомлює її національно, а що
найважніше, лучить її зі старим
краєм, рідною вітчиною-Україною.
Через ту газету відчує дитина,
чим наболіла душа її товаришів
дітей український в старім краю.
Чим бет ся її молоде серденько,
про що вони мріють, чого бажа-
ють, що плянують, до чого при-
готовлюються. І багато можнаби
написати про те, що значить та-
ка діточа газетка для української
дитини в Америці.

Та думаємо, що люде свідомі і
доброї волі зрозуміють усю вагу
такої часописи для дітей без даль-
шого пояснювання з нашого бо-
ку. Зрозуміють, бо коли вони сві-
домі і щирі Українці, коли вони
хотять щоби і їх діти жертвували
себе і свою працю для поліп-
шення долі бесталаного, бідного
народу, то зрозуміти це, лежить
в їх власнім інтересі, бо лежить
це в інтересі їх Неньки-України
— зрозуміють і підуть за нашим
покликом, передовсім батьки і ма-
тері дітей, а опісля всі Українсь-
кі Громадяне в Америці, Кана-
ді і Бразилії.

О щож нам ходить? Ходить нам

вбоге та знищене воєнним лихо-
літтям так, що й помогти більше
не може. До тих же, що можуть
— але не хочуть — ми й не звер-
таємося.

На вас ще, шановні Земляки в
в Америці Канаді й Бразилії оди-
нока надія редакції «Світа Дити-
ни». Звертаємося до Вас не з
просьбою о милостинню — а тіль-
ки кладемо Вам на совісти Вашу
й нашу будучність,
будучність України, яка криється
в наших і Ваших дітях. Судьба
поставила Вас тепер у кращих
відносинах, як Ваших братів в
Галичині, допоможтьже нам у ве-
ликому ділі, а відплата поверне
Вам сторницею через вплив нашої
часописи на Ваших дітей, яким
грозить затрата національного
почуття і гордості. Сповніть свій
батьківський тай національний
обовязок зглядом своїх дітей, а
заразом допоможете нам та станете
добродіями нашої незасібної дит-
вори, що не має сотика на часо-
пись а рветься до світла, до знан-
ня. Передплачуйте своїм дітям
«Світ Дитини», який розкаже їм
не одно цікаве про їх рідний
край і народ, про боротьбу за
волю, про обовязки української
дитини та зміцнить і відродить у
них народну свідомість.

Та не лиш до родичів, батьків
і матерей, ми звертаємося, також
до всіх бездітних і взагалі до всіх

в морі нещастя і став благодати у своїх братів за морем поміччю — моральної та матеріальної. Про це вже впрочім була мова нераз та тут ходить нам не о якісь нові добровільні жертви, але хочемо вказати на одну річ великої ваги так, для нас тут — як для Вас, Братів там, за морем, — хочемо показати Вам один обов'язок, який Ви в ім'я народньої ідеї повинні сповнити, коли почуваетесь синами України.

Ходить тут о Ваш найбільший скарб — о Вашу й нашу будучність — о майбутність народу ходить тут о Ваші діти, наймолодше покоління.

Чи подумали Ви коли, яку вагу мають діти, згідно їх виховання в історії кожного народу а особливо нашого, що найшовся серед інакших обставин, як всі інші народи. Головне питання до Вас: Що зробили Ви для

полодім поколінню. Та справа — то байдужність, з якою Ви відноситеся до покликів, які вже поміщувалося в американських часописах — навіть самими емігрантами — поклики в справі матеріальної піддержки одинокої в Галічині і на цілій Україні газетки для дітей «Світ Дитини». Про велику вагу Ви вже певно й знаєте — згадаємо тільки, що такий часопис помагає і пособляє розвиткові діточого ума, є важним доповненням до шкільної науки, поширює світогляд дитини та поглиблює народну свідомість, одним словом, є чи не так само важним чинником у вихованню дитини, як сама школа. То в краю для дітей, що вчаться в українських школах, мають багато товаришів — дітей того самого народу — а що ж говорити про значіння такої газетки для дитини відірваної від своєї корінної зем-

ли, в їх власнім інтересі, бо лежить це в інтересі їх Неньки-України — зрозуміють і підуть за нашим покликом, передовсім батьки і матері дітей, а опісля всі Українські Громадяне в Америці, Канаді і Бразилії.

О що ж нам ходить? Ходить нам о то: «Світ Дитини» одинока українська часопись для дітей має ледви півтора тисячі передплатників, так що та передплата не вистарчує навіть на кошти видання тої часописи. Коли так далі піде то значить, коли число передплатників не збільшиться принайменше до п'яти тисячів, або не найдуться щедрі жертводавці на пресовий фонд «Світа Дитини» яких жертви надолжили би втрати редакції, то часопис перестане виходити. До громадянства в старім краю ми зверталися більше разів і воно вже дало що могло, бо само воно по більшій часті

«Світ Дитини», який розкаже їм не одно цікаве про їх рідний край і народ, про боротьбу за волю, про обов'язки української дитини та зміцнить і відродить у них народну свідомість.

Та не лиш до родичів, батьків і матерей, ми звертаємось, також до всіх бездітних і взагалі до всіх свідомих Українців із зазивом, щоби своїм датком помогли нам у видаванню так важної газети. Передплачайте «Світ Дитини» тим дітям, що їх убогі родичі не можуть заплатити, або пришліть нам свою жертву з призначенням передплатити за ті гроші газету для одного чи більше здібань а убогих учеників.

Віriamo, що цей поклик збудить серця всіх свідомих Українців в Америці і вони негайно поспішать нам з поміччю у цій важній справі та допоможуть тим великій нашій меті: поглибленню

В. Злотопольський.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

На чердаку, у величній поставі, стоїть кошовий. Захмарене чоло високе, а вогнисті очі мов дві блискавиці прорізають простір.

«Тільки, щоб не пропливли поуз мене! — Треба гасло подати!» блиснула думка.

І зненацька, за тисячі миль од України, на відлюднім острові, де ніколи може не лунав голос Європейця, розітнувся серед нічної тиші козацький поклик.

— «Пугу!»

— Пугу! відгукнулися скелі.

— Пугу! повторив надбережний ліс.

І Микола сам не впізнав власного голосу і... прокинувся.

Видиво зникло: він усе сидів на скелі. Глянув на небо: чорно оксамитове, мерехтіючи од зір, безмірря над ним; з жахом повів очима навколо: безкрая водяна пустиня.

І одразу згадав усе: і полон, і неволю, і десять літ самотного життя. У голові шуміло, мов гуцало разом сто ковалів, а серце наче хто руками здавив.

Здавалося, що лиш тепер Микола від-

чув свою самогніть, і ця тиша й цей безмежний краєвид іще більше відтіняли її, а вона вгризалася в душу мов розпечене залізо в живе тіло.

Божеволів. Думки летіли переривчасті, в безладі, мов дикі степові коні.

І тут сталося, що він наче якусь другу людину, уявив себе самого в будучині: божевільний, зарослий бородою мов звір, блукає в пралісі, чигаючи на здобич, поїдаючи її сиру, закрівавлену, конаючи.

Холодний піт виступив на чолі.

А думки летіли нестримні, з блискавичною скорістю.

Ось він блукає нічогісінько не відчуваючи, і тративши образ і подібне Боже.

«Ба ні, не так!» мов списом що торкнуло — «іще гірше! Іноді вертатиме до тебе розум і ти бачитимеш, чим ти став, розумітимеш, що ти живцем похований серед оцього безкрайого моря й тоді ти знову збожеволієш. І це буде не раз, але через усю рештку життя.»

— «Усю рештку життя!» мов луна повторив Микола, і чужим, спотвореним видався йому власний голос.

Був уже цілком не при собі. Голова горіла вогнем. І хотілось її занурити в холодну воду або ще краще: розчерепити об гостре каміння. Та леж відчай і жах спаралізували рухи.

Нічний птах скрикнув над головою,

Микола скочив на ноги. В очах запала божевільна рішучість. Скрикнувши задихаючись: — «Боже, прийми мою душу!» чим дужче побіг до безодні...

Що трапилося потім і як це сталося, що Микола зістався живим, він і сам потім не розумів. Бо коли очутився глухої ночі, лежав гонів за двоє від берега, але скільки часу там був, і як туди дістався, скільки не силувався, не міг ізгадати.

Одно тільки памятав, що прокинувшись відчував на собі погляд батька. І гнівно-суворі були йому очі, а в ушах ще дзвеніли оці слова:

— «Стій зраднику! Ти забув присягу! Не смієш одірати собі життя; воно належить не тобі, але Україні! Не ганьби імени Наливайків, бо з другого світу снаде на тебе батьківське прокляття!»

Чи це видиво було пізнішим сном чи воно саме й спинило Миколу від цього страшного вчинку, він так потім ніколи не дізнався.

Одначе дивна зміна сталася тепер у Миколиній душі.

Побожну пошану й безмежну поляку відчував він до батька за його суворе козацьке виховання. Пригадав матір — і болізно защеміло серце. Вона стояла перед ним мов жива: така нещасна й така любляча, і він чув ізнову її остан-

ні слова: — «І ти йдеш... останній!»

І якимсь несвідомим летом думок, таке саме почуття, як до матері: не бурхливе, але ніжно-синовне — з'явилося й до України.

Вона стояла в його душі також нещасна, вся взнемагаюча від ран.

Проте не було вже в Миколиній душі відчаю. Ні, його любовна туга горіла тепер рівним вогнем, немов лампада нерукотворна перед образом розп'ятої Матері-України.

«Мабуть усі мої страждання потрібні,» думав козак із тихою покорою.

«Може без цього вигнання став би я відступником і цей відлюдний острів урятував мене від вічної згуби, а рід і Україну од ганьби?»

«Алеж тепер у душі моїй вигріли здається всі особисті почуття та бажання особистого щастя, усе либонь витліло крім одного образу — закутої чужинця-ми в кайдани Вітчизни!»

«Та милосерний Господь знає все краще за мене. Видно цього ще не досить. Тільки чи вистарчить мені на далі сил? Чи не впаду я в нерівній боротьбі з самим собою серед оцей водяної пустині? І загину тут марно марно для України, ніким може й не похований. Птахи виклюють очі козачі, хижі звірі пошматують християнське тіло...»

національної свідомості, та поширенню світогляду українських дітей, причиняться до належного їх виховання, подібно, як у всіх культурних народів.

Видавництво ілюстрованого часопису „СВІТ ДИТИНИ“.

Злочинна робота.

„Схаменіться, будьте люде,
Бо лихо вам буде!“

Отсі слова треба-би нині говорити на право й на ліво, але говорити таким голосним криком, котрий заглушивби рик ненависти клясової і національної, виск гієн і гаркіт собак, що жеруться над людськими кістками.

Ціла східна Європа це нині одно велике побоевище, одно жировище звірюк у людській шкурі.

Чоловіка, котрому добра чи зла доля судила стояти осторонь і здаля дивиться на отсе огидливе грище, остогидло читати часописі з Росії, з України, з Польщі і зі Шлеську.

Скрізь погань, злочин, гріх, скрізь таке, що кров у жилах стинається. Серце мліє, волосся сивіє.

Большевики кажуть, що воно не минує для добра грядучих поколінь, що до щастя ідеться по терню, не по рожах.

Але це не терня, а лава тортур, на якому кладуть мільйони людей, це інквізиції страшніші від колишніх іспанських. Тільки жертв, тільки страдань, тільки людського болю не вимагала жадна ідея, жадна війна, ні одна революція. Колиб були вигляди, що червоні інквізитори поставлять на своєму, що вони вилічать людство із перестарілих недуг, то тоді можна б ще сказати: „Щож робити? Велике добро оплачується великою ціною“.

Але цих виглядів нема. Навпаки нині вже можна сказати, що большевизм скрахеє, що він останеться в історії як одна велика червона пляма.

А людей і дальше мордують го-

млю ділять між жовнірів польських, що в наших церквах кажуть проповідувати по польськи, що арцибіскуп Теодорович забирає наші монастирі, що карають за народні пісні, що ніхто не чує себе безпечним на землі і в своїй власній хаті — преса польська, як тая каня дощу, кличе заєдно: „крови!“

Польки без крові нині мабуть вже й жити не годні. Вони пють її і купають у ній своє шляхотне тіло.

„Нова Реформа“ вітрить носом новий бунт у Галичині і взиває уряд до суворих мір, щоб не допустити до його.

Знаємо, що це значить.

Польські горлорізи кінчать свою роботу на Шлеську, треба їм дати нову у Східній Галичині, бо вони нічого більше не вміють і не хочуть робити, лише різати. І коли їх не пішлем на чужих, то доберуться до своїх, а це немила операція. Панами польським ще досить свіжо в пам'яті, як їх різали Мазури 1814 року і вони тую операцію радять відсунути на схід.

„Курер Львовські“ пише, що Поляки споюють Польщу кровю. Це правда. Але чиєю? Кровю невинних людей, і споюють такі частини, котрі Польщі не хотяться тримати, бо вони не польські.

„Людська кровця не водиця — проливати не годиться!“ Затямте це собі панове з „Курера Львовського“, (читай Ред. з „Людю“ а тоді не напишеш дурниць, начеб Українці були вдоволені з хижої ляшні).

І вам не соромно?

Лихий цей мур, що його споє не любов, не тиха культурна праця, а кров, людська кров.

Кров засхне і мур розлетиться, панове, як безнастанно розлітається „кіпець унії“ у Львові.

А найновіше, чого нас учить польська преса, це клич, що в Польщі має право пити польську воду і дихати польським воздухом тільки Поляк („Ржеч Посполіта“).

Ось до чого дійшли польські гуманісти ті, що голосили цілому світові, що вони найчесніший і най-

тане достоїнство людини подадуть свою чесну руку.

Так як тепер є, не може бути і не буде!

Не з шовінізму, бо ми до польських справ не втручаємось, а з konieczности для самооборони підносимо цей голос і було-би дуже сумно, колиб він стався голосом волюючого в пустини.

Покищо ані Полякам ані большевикам не повелося ще перетворити Європу в пустиню, але це безомовно станеться, коли їхній злочинній роботі не буде врешті покладений кінець.

(„У. Сл.“)

ПОДІЇ НА УКРАЇНІ.

Зріст проти жидівського руху в Росії.

УПС. повідомляє зі Львова: Один український старшина, що був два роки в полоні в Тамбові в совітській Росії і на днях повернув до Галичини розказує: Чим тяжше жити в совітській Росії тим більше російське селянство і дрібне міщанство звертає свій гнів проти Жидів. В цілій околиці Тамбова і Козлова можна читати на парканах: »Бий Жидів, спасай Росію«. В вулицях співає селянська і робітничка молодіж протисовітські й протижидівські „частушки“, в котрих ціле горе, що впало на Росію, приписується Жидам. Взагалі в цілій совітській Росії розвивається сильна протижидівська агітація.

Київські професори в страшній нужді.

УПС. повідомляє зі Львова: Професори висших шкіл в Києві живуть в страшній нужді. На Ботанічній вулиці в Києві можна читати таке оголошення: „Готов цілий день печи хліб за один бохонець — проф. університету Б. Букрієв. Професор київсько університету Павлуцький є посиловим у одно-

депутатом Маріяном Маліновським і товаришами до пп. Президента Міністрів та Міністра Освіти у справі поводження з українською людністю на Волині інтерпеляція слідуючого змісту:

Помимо кілька раз внесених інтерпеляцій, Уряд продовжує надалі зневажати права тієї людности забезпечені відповідними артикулами конституції Річі Посполітої Польської.

Делегації українського народу не один раз, звертаючися до польського Уряду, вказували на ігнорування польських громадян українського походження місцевими державними органами у їх найшлішчих вимогах та потребах.

В додатку до цього пп. Президент міністрів та міністер Освіти побачуть лише невеличку частину фактів, які мають місце наприклад у Кременецькому повіті.

Взявши під увагу подані в додатку надужиття супроти української людности на Волині з боку польської влади та обмеження тієїж людности в належних їй правах, підписані запитують:

1) Чи п. Президент міністрів згодиться розглянути вище зазначену справу для остаточного правного урегулювання національних взаємовідносин на східних кресах Польської Річі Посполітої?

2) Чи захоче п. міністер Освіти урегулювати освітні справи „на кресах“ таким чином, щоби права на освіту, конституційно надані українській людности, могли дійсно бути переведеними в життя.

3) Чи Уряд має бажання дати справоздання з dokonаних ним розпоряджень що до оздоровлення національних відносин на Сході.

Рівночасно на Волинь виїздить окрема польська делегація для перевірки фактів.

На жаль, усі ті заходи не приносять ніяких корисних результатів.

Польща плянує нову ава-

те добре змалюється

Але цих виглядів нема. Навпаки нині вже можна сказати, що большевизм скрахає, що він останеться в історії як одна велика червона пляма.

А людей і далі мордують, голodom морять, знушаються навіть над невинними дітьми.

Поляки, це ніби антиподи большевизму, а на ділі, це їх союзники, це їх учні. Що випробували Троцький і Ленін в Росії та на Україні, це пускають в рух вшехполяки у Сх. Галичині й на Волині. Знушаються над українською мовою, церквою, школою, культурою, над українським тілом і душею. Жандарми польські гірш колишніх російських катують наших дітей, щоб добути від них зізнання на своїх батьків.

А журналістичним гіенам і цього замало. За мало їм, що нашу зе-

польщі має право пити польську воду і дихати польським воздухом тільки Поляк („Ржеч Посполіта“).

Ось до чого дійшли польські гуманісти ті, що голосили цілому світові, що вони найчесніший і найлюдяніший народ на світі, вибраний народ!

Та нам нема діла до цього, кому в Польщі вільно пити воду, а кому ковтати сльози, кому дихати воздухом, а кому задихатися сопухом вязниць, ми тільки хочемо, щоби Поляки не затроювали нам нашого українського воздугу і не каламутили української води.

Хочемо жити.

І цього права вимагаємо для себе безумовно і числимо на те, що наш народ його ніколи й за ніяку ціну не зречеться та ще сподіємося, що другі, щасливіші від нас народи, зрозуміють наше трагічне становище і в боротьбі за потоп-

чній вулиці в Києві можна читати таке оголошення: „Готов цілий день печи хліб за один бохонець — проф. університету Б, Букрієв. Професор київськопо університету Павлуцький є посилоквим у одного з совітських комісарів. Академік Плотников босий і обдертий проживляється за назбиране в лісі грибів і ягоди. Академік Гразер живе з ласки своїх колишніх учеників. Академік Срезневський був віднайденний своїми колишніми учениками в напів мертвому стані. Професор де Льогне рубає дрова. Приват-доцент Кочубей помер з голоду. Проф. О. Грушевський (брат проф. Михайла) лежить на смертній постели.“

Інтерпеляція в справах українських.

До польського Сойму внесена

вірки фактів. На жаль, усі ті заходи не приносять ніяких корисних результатів.

Польща плянує нову авантуру.

Кореспондент „8 Uhr-Abendblatt-y“ повідомляє з Варшави, що в польських урядових колах панує занепокоєння з цього приводу, що Рада Амбасадорів має незабаром приступити до вирішення східно-галицького питання, котре як сподіються, не випаде на користь Польщі. В остарніх днях відбувалися строго довірочні наради польської ради міністрів, присвячені справі Східної Галичини.

На підставі достовірних інформацій можна сподіватися, що Європа знаходиться на передодні нової польської авантури. Подібно

І тут Миколі так шкода стало самого себе, шкода майже до сліз.

»Але я не смію ремствувати, Боже!« промовив він через силу. — »Здаюся на Твою волю. Але зжалься надо мною Господи! (і тут голос йому урвався, а сльози лилися нестримно) — »не для себе хочу я повороту на Україну, але для Неї, щоб віддати за Неї життя!

Далі він не міг говорити. Нпцьма припав до землі й як дитина ридачучи повторював:

— »Боже... верни мене на Україну або пошли мені смерть!« ...

Розцвіт кольонії.

Удосніта проклинувся Микола і хоч сумний, але знову повний сил та бадьорости. А що тої ночі на світтаню зірвався був рвачкий вітер, захтів довідатись, що саме сталось з розбитком корабля. Але як розвиднилося, побачив на превеликий жаль, що тільки дошки й бальки викинуті хвилями на беріг залишилися од велитня-корабля.

»Здається й це« — подумав Микола й почав із Чинкадавіном зносити їх на одне місце. Потім вирішили вони негайно перевезти все майно до Січі. А що не зовсім то було безпечно перевозити його у двійню — бо ануж привесе вража сила людодів або хвиля така вдарить на беріг, що все може змити — врати-

ли так: один мав перевозити річі до полудня, поки другий стоїть на варті, а опівдня змінюються.

Насамперед висалив Микола на беріг гармати, набив їх, уставив гирлами проти моря й розклав біля них вогонь. А щоб багаття не погасло, про це мав дбати вартовий. Коло гармат лежав запалений гніт, і вартовий, цюки отямляється людодіди, повинен був почастивати їх таким гостинцем, щоб і онукам своїм заказували пливати на цей острів.

Потім заходився Микола коло роботи. Щоб не подрати одіжі, вдягнув ізнову старе шкуратяне вбрання, але за пояс замість своєї давньої зброї, застромив дві пістолі. Насамперед навантажив наші Запорожець на тачку кілька барилек пороху, бо найлегше могла його замочити вода, тай повіз до Січі. Кудлай, який не відступав ні на хвилинку од свого пана, побіг за ним.

Вертаючи взяв із собою Микола всі основні ляме. Було їх сім і кожда могла нести два-три пуди вантажу. Отож острівине цілком заставили незабаром і печерою й льох усякими річами з корабля, так що й повернутися ніде було. Довелось розіпняти велике шагро. За вісім днів наші працівники впоралися з транспортуванням майна.

»Тепер турмувати вже не доведеться« — радів Микола. — »Стільки роботи

буде, що й не знатимеш, за що понереду хапатися.«

Однак того часу найпотребніше було збудувати шопу, щоб помістити туди всі річі, які стояли під шатром. Справа ця була зовсім не трудна. Прилади до будування скільки забажаєш, ту й матеріялу стільки, що хоча палац гетьманський будуй.

Не гаючи часу, взявся Микола з Чинкадавіном до роботи. Закопавши глибоко в землю сохи й скріпивши їх угорі вязанням та пошивкою, заходилися наші майстри ставити крокви та виструганими дошками дилювати стіни. А обдахувавши спочатку шопу дошкам, вкрили її ще кокосовим листям. Потім, щоб забезпечити річі від мишей та щурів, зробили деревляну підлогу, а щоб у шопі було видно, вставив Микола в прицілкові стіни навіть вікна, які псвпймав в корабельній кабіні.

Робота тішила тепера Миколу надзвичайно. З того часу, як Микола дізнався що Україна стала самостійною державою, світогляд Запорозця цілком змінився. Острів цей він давно вже в думках приєднав до України, й тому не вважав його чужою землею, яку не варто поливати українським підтом. Ні, для нього це вже була тепер українська кольонія.

— »І справді,« міркував Микола — »адже ж я перший відкрив цю землю,

я перший приклав до неї свої працювті руки, український піт не один рік поливав її дику та неуправлену почву. Отже по закону острів цей повинен належати Україні.

І від нині вирішив він боронити свій острів до загину й нізачо в світі не допускати на Новій Україні (так назвав Микола відкриту землю), огидливих бенкетів.

А коли шопа була зовсім готова, почав Микола міркувати, як би ще йому зробити новий вхід до Січі, бо цей яким користувався досі, був аж надто невикідний. Отже, прокопавши вал, уставив він у прохід міцні ворота, а напроти них через рів збудував звідний міст на ланцюгах. Стягнути лише треба ланцюги — і міст підводиться прикриваючи браму. З боків поставив Микола на валі по дві гармати. Дві з них обороняли вхід до воріт, а другі дві, звернені гирлами в противні сторони, боронили твердиню з боків. Грізні гирла розвернулися в три сторони й наче казали: »Ану, ходіть ближче, кому життя надокучило!«

А на скелі: що взносилася над твердинею, гордо маяв блакитно-жовтий прапор! Тим часом надійшли жнива — »Нема в мене серпа« — думає Микола — »та якогось старого меча на щасте знайшов на кораблі, ось і буде він мені за серпа«.

як генералові Желіговському для Вильна, а Корфантому для Горішнього Шлеську, доручено „неофіційно“ знаному з битв проти західно-української армії у Східній Галичині в 1919 р. та відомому із своєї жорстокости генералові Янушкевичові зорганізувати таємно в занятій в сучасний мент Поляками Східній Галичині польську армію добровольців. Для цього отримав генерал Янушкевич від президента Пілсудського і від польського військового міністерства відпуску на необмежений час та далеко йдучі уповноваження.

Одночасно вислано одну з найкращих польських дивізій до Східної Галичини та таким чином зміцнено вже і без того дуже сильну польську окупаційну армію. По відомому зразку вислано сюди також велику кількість „агентів-провокаторів“, щоби викликати повстання українського населення, яке мало-би оправдати виступ польського війська і польських добровольців. Польські круги надіються в цей спосіб захопити Східну Галичину під свою кормигу на неозначений протяг часу.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ.

Доносять з Полтавщини, з початком поразок на Сибірському фронті на Полтавщині і взагалі по Україні почалися масові арешти і розстріли. Розстрілюють всіх, на кого є хоч мале підозріння, що він служив або перебував при урядах УНР., Врангеля, Денікіна, або служив у відповідних військах.

СОВІТСКА БІЛОРУСЬ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

Як повідомляє литовська телеграфічна агентура, в останньому часі відбулися в Мінську та в інших містах совітської Білоруси грандіозні мітинги на яких протестовано проти польонізації білоруських областей, які знаходяться під польською окупацією. Польські окупаційні влади систематично позамикали всі білоруські школи та забороняють відправу служби божої на

тратить силу. Але, щож коли сі варяти патріотичні за сліпі. Они тепер глядять лиш на Шлеськ. на Сх. Галичину, котру називають Мала Польська, а не дивляться на сю біду в якій живуть. Навіть бразилійський почціви „Люд“-ек помістив лист від якогось свого приятеля. А сей лист такий дурний та лайвний, що попросту аж смердить тою ложею. А чомуж той „пшияцель“ не підписався. Видко, що він не має поняття ані за Сх. Галичину, ані за Українців, а пише про них. Переглянути потреба часописи, відносини в Галицькій Україні, а тоді такого дурного листа не помістилося.

Дня 5. вересня має відбутись засідання Ліги Народів.

Ряд англійський постановив випустити всіх патріотичних в'язнів Ірландських. Ляшки в'язнів патріотичних Українців еще держать.

В Росії розпаношуєсь холера.

З Бразилії.

ДО ПОВ. ПП. УКРАЇНЦІВ В ПРУДЕНТОПОЛІС і ОКОЛИЦІ!

На наших лініях є багато і старших і молодих Українців, котрі скінчили 21 рік, а навіть вислужили у війську, уміють читати, писати, а не стараються о кваліфікацію, щоб були елейгором (виборцем). Памятаймо, що тим робимо собі велику шкоду, бо тут в Бразилії елейтор має велике значінє, і пошану, розумієсь, коли знає свої обовязки. Наколи б наших елейторів було бодай 500 мужа, а всі, як один тримались разом, прим. при кождім голосованю, а тоді-б і нас поважали і рахувалибся з нами. А так при малім числі, а притім ще й осібняками — ніхто нас не пошанує. Тому не тратьмо часу, а кваліфікуймоєсь чим скорше, бо тепер в місті Прудентополи можна все в однім дні полагодити.

Хто проте уміє читати і писа-

від ряду певної суми гроша на поправу пристани Паранаг'ва.

Лойд бразилійський знова збіднів в останніх часах. Вневовзі має усунути понад 100 урядників зі служби.

Ряд італійський представив Бразилії, щоби в одній з пристаней вибудувати дім на складкави, котру висилалоєсьби до Європи.

Сего місяця виїхали п. Сінсіна-то Брага, Рауль Фернандес, представителі в Лідзі Народів.

В С. Павльо появились фалшиві банкноти 100\$ і 500\$.

ПОЗІР! ПП. Кольоністи! Пригадуємо, що вже час платити податок від землі. Оплачуйте чим скорше, аби потому мульті не платити за опізненєся. Термін плачення податків кінчиться з кінцем грудня с. р.

Діточа література і будучність народа.

Видно, що діти і внуки наших емігрантів пропадають для нашого народу стають вірними членами американського народу і хто зна, чи може своїми голосами в американських законодатних тілах не причиняються до цього, що стають до помочі нашому тяжкому ворогові на нашу шкоду. Такого не буває здається, серед імігрантів інших народів. Ми тут в Галичині бачили у польським війську, котре завойовало українську землю таких Поляків, що вже по польськи не уміли говорити але чули себе Поляками і поспішили на заклик до служби в польським війську.

Тут приходиться нам і нашим американським Українцям добре застановитися над справою, як ратувати молоде покоління і діти перед таким винародовленням, яке загрожує зовсім у дальшій поколінню свідомість звязи з Матірнею Землею. Одинока на це рада: школа і виховання. Наші американські Браття мусять з одного боку ста-

наша, мусить добутися з неволі, в яку попала. І ми її добудемо і ми її розвеселимо... І коли заселимо її людьми з Нового світу з новими думками, широким поглядами на життя, так вона засіє вправді у народів вольних колі. Цих світлих людей підготовляйте і в Америці з Ваших дітей і Ваших внуків. А нехай навіть і велика скількість полишиться вже на все в Новім Краю так вона вихована в українським дусі своєю працею своїм голосом буде для нас вельми помічна. Приміром нехай Вам служать Німці, нехай служать Ірландці. Ми — а зглядно Україна — потребує таких самих завзятих горячих Українців на американській землі!

Львів в червні 1921.

Доборолась Україна...

Доборолась Україна до самого краю.
Гірш Ляхів власні діти її розпинають!
Шевченко.

Недавно попався у мої руки куєник газети «Народне Слово» з північної Америки; у ній вичитав я допись п. В. Куца про «ворогів української школи у Бразилії». Нарід наш на сій кольонії М. Маллет, Дорізон, Вера Гварані, що з близька бачить працю і жите своїх священників, з певністю читаючи сю допись п. Куца вмів її справедливо оцінити, але люди, що наших місцевих відносин не знають, що живуть на кольоніях дальших або і в півн. Америці, на підставі сеї дописі п. Куца справді готові повірити, що якийсь там українсько-католицький священник став непримирним ворогом своєрідної школи. Тому то я хочу ось тут сю допись п. Куца децю з правдивої сторони представити.

Досі уважав я п. Куца за ворога католицької справи, який однак у своїй ненайкрасшій роботі намагаєсь принайменше на позір йти правдою; тимчасом у своїй, висте згаданій дописі, показав п. Куц ясно «свої роги», себто що і в живі очі та в білий день знає брехню пускати. Колиж п. Куц не відкличе у тім самім «Народнім Слові» тої всьої брехні, яку наклав у своїй дописі, так чесний чоловік з п. Куцом не може мати якого небудь діла, або нехай докаже правдивости бодай одної своєї «правди».

проти польонізації білоруських о-ластей, які знаходяться під польською окупацією. Польські окупаційні влади систематично позамикали всі білоруські школи та забороняють відправу служби божої на білоруській мові.

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ РУХ НА КАВКАЗІ.

„Голос Росії“ має відомості із Брюкселі, що об'єднане вірменсько-татарське військо під проводом султана Бей-Султанова віднесло перемогу над більшовиками в Азербейджанській окрузі Карабад. До Султанова приєднались туземні перські кіннотчики. Повстання проти більшовиків мали місце також серед Абхазців, у горах побережжя Чорного моря, серед кавказських Осетинів і в Дагестані.

ЦІНИ В КИЇВІ.

УПС. повідомляє: „Курер Варшавський“ містить допис з Києва, в котрій знаходимо, цікаві подробиці про ціни в Києві в місяці червни: Одяг для рослого мушкетера коштує один мільон рублів, пара черевиків 400.000 рублів, фунт цукру 100.000 рублів, фунт мяса 3.000 рублів; фунт соли 1.500 рублів, фунт чорного хліба 1.200 рублів.

Найновіші вісті.

В Польщі мимо того, що кричать навіть бразилійські польські патріоти на все горло, що так добре, а там лихо і то не аби яке. Марки польської навіть не нотують в курсі грошевім. Мимо сего ржонд польський друкує, тай друкує гроші і то секретно, та безмірно. Жадна держава иньша не може похвалитись такою кількістю гроша, як дрантива Польща. В Польщі грішми тепер оселедці і ковбаси завивають, але за се нема паперу на часописи. Полячки радіби вивести пару вагонів своїх шмаречок за границю, а ту ніхто не потрібує. Навіть самі Полячки сих грошей не хотять. Дивляться за долярами, та їх ховають, тому така держава стає без руху, та

ніхто нас не пошанує. Тому не тратьмо часу, а кваліфікуймося чим скорше, бо тепер в місті Прудентополи можна все в однім дні полагодити.

Хто проте уміє читати і писати, нехай візьме зі собою титул або скриптуру від шакру та також від податку ґрунтового і з тими документами нехай іде кваліфікуватись.

Користь з того є навіть хочби й ся, що хто хотів би повертати до Галичини, то будучи елейтором, скорше й танше виробить собі пашпорти до подорожі та не буде потребував кланятися консулям і дорого оплачувати. Отже не тратьмо часу, спішімся до кваліфікації, щоб опісля не жалуватись на свою байдужність.

Недавно тому прибуло до Бразилії 470 салдатів армії Вранґля, щоби працювати в С. Павльо на фазендах при плянтації кави. Показалось однак, що то самі нуждарі, збідовані, котрі не мають на стільки сил до праці. Тому бразилійський ряд приказав всім тим бідакам всісти на корабель, щоб їх відвезти з поворотом до Європи. Але де? Чи до конаючої матушки Росії? Жаль лише, що між ними було чимало нуждарів-Українців, що також бились за неділимую матушку Расаю.

В Куритибі перед кілька днями помер в шпиталі вислужений генерал Жорже дос Сантос Альмейда. Покійний полишив гроша в сумі 2.000.000\$ (два мільони мільреїсів). Хоч родини не має, та до грошей є кому признаватися: передовсім лікарі, служниця, а навіть візник, що його завіз до шпиталю. Повідають, що сі гроші затягне уряд, бо він найбільше потрібує, тай перший забере.

В Парані много говориться про нові залізниця, котрі куди мають іти. Декотрі вже навіть вимірюють. Коли вони підуть та куди, то ніхто не знає.

Др. Аффонсо Камарґо зажадав

молоде покоління і діти перед таким винародовленням, яке загрожує зовсім у дальшій колонії свідомість звязи з Матірнею Землею. Одинока на це рада: школа і виховання. Наші американські Браття мусять з одного боку старатися створювати у себе такі виховуючі засоби, котрі ратувалиби для нас кожду одиницю, навіть в найдальших поколіннях, з друго-го боку користуватися такими засобами Старого Краю.

Школа, діточі видавництва, піддержувані духом який панує в родині передшкільне виховання. позашкільні організації української молодіжи повинні зростати на американській землі і повинні ратувати нам кожду одиницю, бо вони наш капітал у другій половині світа, капітал котрий своїм впливом зготовить нам в Старім Краю кращу будучність.

Між видавництвами в Старому Краю, котре поставило своєю метою: доцільне виховання молодого покоління на трівких національних основах, це — „Світ Дитини“. Він доходить і в Америку, але в так малій кількості, що не може там зробити більше трівалого впливу. Кілька-десять чисел, які йдуть до Америки се крапля в море. А тимчасом, кожда фарма, кожда українська родина в Америці повинна передплачувати цей діточий орган. При відповіднім числі передплатників можна-би сотворити навіть спеціальний, відділ, що відповідав би більше духови і потребам Нового світа. Так Старий Край дав би зміст а Новий дав би матеріальну поміч. Може був би це один зі способів ратунку капіталу, який лиха доля вигнала з Рідного Краю і завела у другий чужий, на те, щоби він так пропав.

Цю думку піддаємо під розвагу цим Татам і Мамам, котрі хотіли би зі щирого серця і любови до України бачити свої діти щирими Українцями. Наша історія ще не покінчена, вона щойно добре почалася. Земля, котру Ви кинули багата; помістить Вас і Ваших дітей та внуків у себе, бо в неї багато ще місця. Але вона мусить стати

живі очі та в білий день знає брехню пускати. Колиж п. Куц не відкличе у тім самім »Народнім Слові« тої всьої брехні, яку наклав у своїй дописі, так чесний чоловік з п. Куцом не може мати якого небудь діла, або нехай докаже правдивости бодай одної своєї »правди«.

Перша »правда« у сій дописі про вогонь укр. школи, се в знаку наведення слова о. Процькова, що ніколи не допустять до того, щоб на кольоні була коли яка школа, бо дитина може взяти колісь яку книжку некатолицьку в руки і стати злою і т. д.

Шкода, що не маю вже тої газети під руками, щоби міг навести точно весь той висказ, який є ложею від початку до самого кінця.

Дивно, що лиш п. Куц чув від о. П. Процькова ті »сердечні« зізнання а більше ніхто ніколи. Вся кольонія знає, що о. Процьків все пособляв добрим школам, які закладались по наших оселях. Доказом сього є і школа в М. Малет, а яка ведеться по більшій часті завдяки помочі Впр. о. Пароха П. Процькова. Чи можливе повірити, щоб щось подібного не то говорив, але й подумав о. Процьків, що є сином простого селявина, що своє становище завдячує школі, що знає лучше, як хто другий як нашому народови потрібна добра школа.

Иншою очайдушною брехнею се про »панцину« на шакрі. Если п. Куц бодай крихітку якої чести, так нехай представить мені хоч одного, який туо панцину робив.

Ипша знов брехня, що без п. Куца не було ніякої школи по всій кольонії тимчасом річ малася цілком противно, бо коли п. Куц »телеграфував« то і тоді були школи: в Дорізоні (Ст. Петрицького), Малет (В. Навроцького), по кольоніях на четвертій (Анна Солтівська), на другім вісиналі (І. Рельква), на семім (А. Білик), на другій кольоні (К. Худик), на Вера Гварані (А. Хрунь), но і в Каразівно (Ів. Латинник). (Д 6.)

КАВА З ФАБРИКИ

S. JOÃO

— de —

ANTONIO CANDIDO CAVALIM
Iraty — C. № 21 — Paraná

Зайдіть, а там дістанете каву найлучшої сорти, без домішок — ароматичного запаху та і тано, як в жаднім иншій склепі.

Кривава книга.

19)

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
1918/1919 РОКУ.

(Дальше.)

50. В СЕВЕРНОМУ ПОБІЛА ПОЛЬСЬКА ЖАН-
ДАРІЯ П. ДЕМЧУКІНУ. (Свід-

51. В САВАЛУСКАХ (повіт Манасти-
... Стефана Кривого, Ілярія Ви-
... Спіндора Каміняка, Омеля-
... Грися Підвисоцкого, Яко-
... Пилипа Савку, Павла
... Івана Іванова, Кіпріяна Ба-
рана, якому також спалили ціле госпо-
дарство і Олексу Турянського — усіх
дня 6. червня 1919. (Свідки Т. К., Г.
М. Т., П. В., К. В., Я. Б., О. Р., і С.
Б.)

52. В СТАРИМ САМБОРІ побили поль-
ські жовняри тяжко секретаря повітового
Костриза.

53. В СТРИЮ побивали польські жо-
вняри щоденно українських полонених,
по 30—45 б'їв на день.
Одним із цих, що знущався в такий спо-
сіб над полоненими, був польський сер-
жант Квасевич. (Свідок М. К.)

54. У СХІДНИЦІ (повіт Дрогобич), по-
били польські жовняри дочку Олекси
Дзюбака і забрали її худобу. (Свідок І.
Л.) Над населенням знущалися там По-
ляки, зганяючи людей примусово до робіт

на панські лани (до фірми Рогак і т. д.)
Притім побили вони Олексу Дзюбака і
Олексу Журавчика так сильно, що поло-
мили їм ребра, внаслідок чого оба побиті
померли. Олексу Дзюбака свідомого Ук-
раїнця, мучили ще в той спосіб, що на-
гирал йому рани сіллю. (Свідок І. Л.)

Також побили Поляки в цій самій міс-
цевості Дмитра Мазурика, а коли він
вирвався їм із рук і втік, вони загарба-
ли йому все майно, забираючи між ин-
шим з його млина мотор. (Свідок Д. М.)

Коли польські жандарми, шукаючи дня
20. липня 1919 за Журавчиком Нико-
лою, не могли його знайти, витягнули з
хати його сестру Магду і її сильно по-
били, даючи їй 25 нагаїв, опісля за вті-
каючою ще стріляли і зранили її. Вона
впала без тями під хатою де перележала
до рана. Рано нашли її люди без памя-
ти і відвезли до шпиталю, де нещасна
жертва польського звірства смертельно
захворіла. (Свідок П. Д.)

55. В ТЕРНОПОЛІ зглядно у Львові,
приарештували Поляки залізничного уря-
дника А. Крісу і арештованого мучили
нарочно голодом. До цього самі признали
ся його жінці, якій сказали, що мусять її
мужа виголодити й замучити.

Одному 80-літньому старцеві казали
польські жовняри танцювати на ринку
а коли він не хотів, побили його немилосердно.
Взагалі арештовано і інтерно-
вано в Тернополі 278 осіб, яких гнали
польські легіоністи пішки до Золочева.

По дорозі обдерли їх і били прикладами
крісів. (Далі буде)

ПОЗІР! — ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ І ОКОЛИЦЯХ!

Теодор Савечка

отворив робітню ковальську. Може кож-
дий дістати з доброї стали фойси, сокири,
серпи поодинокі або й тузінами. Кує во-
зи, направляє ушкоджені й виконує взага-
лі всякі роботи, входячі в обсяг цього фаху.
Робота совісна — ціни приступні.

Кождий Українець повинен се вже раз
зрозуміти, щоб лиш своїх ремісників під-
пирати!

Theodor Savetchka

Prudentopolis

Paraná

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку іти в процес, або до суду
то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка,

Всякі записи, розписи, реєстрента, щоб они
були добрі, мусять бути добре зроблені. Зро-
бити може найлучше, лиш свій чоловік.

Тому ідіть, пролозіть своєю українською
мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре,
тай і тано.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить луча-
ми «Roentgena». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопо-
вих, та всяких інших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

CONSULTORIO
CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araújo

Бувший славний асистент великого
шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Ma-
ternidade e Polyclinica do Rio de
Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жі-
ночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю
S-ta Casa da Gamboa, Maternidade
e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, не-
дуги жінки і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці кап-
флашкових, купую всякі провукта крає-
ві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Paraná

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРСЬКО-АР-
ТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські робо-

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з
подальших околиць зі свого великого
склепу, який отворив еще в р. 1908
у великим мурованим домі wraz з при-
ютом для подорожуючих до Пруденто-
поля і звідтам до Іраті. Кождий, хто
заїде у його дім, знайде вигідну обслу-
гу, як також зможе набути у склепі
усе, що йому потрібне до ужитву до-
машнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продуктв
хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фі-
ра до Прудентополя і кольнії Іраті.

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що
його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насіне лєну і конопель. як та-
кож прядиво льняне і конопельне.
Одно кільо насіня є лєну платить по
400 рейсів; насіне конопель по 500
рейсів. Прядиво чисте 1 кільо 1\$300
і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Та-
дри — Портон.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталу S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слаботи нервові, недуги женщин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБИТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

CURITYVA r Barão do Rio Branco 19 c. p. 187.

усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і коьній Іраті.

Пишіть:

Theodor Schneider
Paraná

Portão

Або через посередництво Григорія Тари — Портона.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начине кухонне і прочі зняряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта коьновіяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

BEVAM AS CERVEJAS

da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Luzitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Солова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕВОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Paraná

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП

ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА

у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші зняряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерій, від найкращих до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, подотна, хустки, стяжки, капелюхи соломяні нитки до шити, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начине кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб., свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузіана і мандьокова, фасоли, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта коьновіяльні.

Wasilio Woitovycz

Prudentopolis Paraná

Dr. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішний лікар при українськiм шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis — Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українськiм шпитали. (Безплатно для бідних).

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ, КУЧМИ І ДУНЦЯ.

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армариньо, начине, кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі.

Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

**CASA „DNISTER“
de Kutchma & Dunetz.**

Rua Visconde de Nacar — União da Victoria — Paraná.

Печатня со. Василян в Прудентополи.